

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет права, бізнесу та адміністрування
Кафедра загальноправових дисциплін і державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

доц. Мілова Т. М.

(протокол №1 «28» серпня 2025
року)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань D бізнес, адміністрування та право
(шифр і назва галузі)

Спеціальність D8 Право
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Право
(назва)

Форма навчання денна / заочна
(денна, заочна)
(денна, заочна,)

2025-2026 навчальний рік

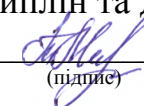
Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні правові системи» розроблена на основі освітньо-професійної програми Право, навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр за спеціальністю D8 Право

Розробники: Зеленко І.П., доцент кафедри загальноправових дисциплін та державного управління, к.ю.н., доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін та державного управління
Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

В.о. завідувача кафедри загальноправових дисциплін та державного управління

(підпис)

Мілова Т. М.
(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні правові системи» для студентів спеціальності D8 Право за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. 20 с.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання*
Кількість кредитів 4,5		Вибіркова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання немає	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	2-й	2-й
Загальна кількість годин – 135		Семестр	
	3-й	3-й	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 4 год.	Спеціальність: 081 Право (шифр і назва)	Лекції	
		28 год.	8 год.
	Освітня програма: Право (шифр і назва)	Практичні, семінарські:	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні:	
	Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	год.	год.
		Самостійна робота:	
		87 год.	123 год.
Індивідуальні завдання:			
- год.		- год.	
Вид контролю:			
	залік	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є вивчення юридичної компаративістики, правових систем сучасності, їх типології, глобалізаційних процесів, механізмів міжнародної взаємодії національних правових систем, сприяючи становленню висококваліфікованого правника. Завдяки вивченню основних положень навчальної дисципліни досягти розуміння студентами сучасних тенденцій розвитку національних правових систем, окремих правових явищ та процесів, забезпечуючи підвищення рівня загальної та правової культури майбутніх юристів.

Завданнями навчальної дисципліни є: засвоєння знань про особливості, історію, структуру, перспективи розвитку юридичної компаративістики; розвиток умінь аналізувати, систематизувати, узагальнювати теоретичний матеріал і інформацію про сучасні правові системи; засвоєння знань про поняття, класифікації наукової категорії «правові системи»; вивчення видів правових систем, їх витоки та сучасний погляд; з'ясування форм та механізмів міжнародної взаємодії, взаємопроникнення та взаємовпливу сучасних правових систем; вивчення місця української правової системи в глобальних процесах права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

- здатність до аналітичного мислення; - здатність досліджувати явища; - здатність збирати та аналізувати інформацію ; - здатність до творчого вирішення проблем; - здатність приймати обґрунтовані рішення.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

- розуміти соціальні явища і процеси, давати оцінку межах їх правового регулювання;
- усвідомлювати відповідність правових цінностей системі цивілізаційних стандартів;
- збирати, аналізувати та узагальнювати інформацію із різних джерел, перевіряти їх вірогідність актуальними методами вивчення;
- демонструвати взаємозв'язок національної правової системи з правовими системами інших країн, ґрунтуючись на розумінні міжнародних цінностей і міжнародного права;
- здійснювати порівняння як правових систем в цілому, так й окремих інститутів, спираючись на розуміння взаємодії правової системи України та Європейського Союзу.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1

Тема 1. Юридична компаративістика: поняття, предмет, методологія

Зміст. Юридична компаративістика як метод, наука та навчальна дисципліна.. Об'єкт, предмет юридичної компаративістики. Функції юридичної компаративістики. Методологія юридичної компаративістики. Місце юридичної компаративістики в системі юридичних наук. Значення юридичної компаративістики.

Тема 2. Становлення і розвиток юридичної компаративістики

Зміст. Історія юридичної компаративістики. Етапи виникнення, становлення та розвитку юридичної компаративістики як юридичної науки. Формування юридичної компаративістики як наукового напрямку у 1900-1945 р.р. Інтенсифікація розвитку юридичної компаративістики після Другої світової війни. Сучасний стан розвитку юридичної компаративістики в Україні.

Тема 3. Національні правові системи та їх типи

Зміст. Класифікація національних правових систем і їх об'єднань – сімей. Проблема вибору критеріїв класифікації національних правових систем. Поняття правової системи, національної правової системи, правової сім'ї, правового кола та їх співвідношення. Правова сім'я як специфічна категорія порівняльного правознавства. Класифікація правових сімей за Р. Давидом і К. Жоффре-Спінозі, Класифікація правових сімей за К. Цвайгертом і Х. Кьотцем. Підстави таких класифікацій. Порівняльний аналіз наукових класифікацій правових сімей.

Тема 4. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї

Зміст. Основні етапи становлення і розвитку романо-германського права. Перший етап (XII-XIII ст.ст.) становлення романо-германського права як етапу «університетського» права і доктринальна концепція права. Рецепція давноримського права. Другий етап становлення та розвитку права і розподіл світського та релігійного життя (XIII-XVIII ст.ст.). Становлення права як автономного суспільного інституту і нормативної системи. Третій етап розвитку права і посилення ролі законодавства (з XVIII ст. і дотепер). Кодифікація законодавства як завершення формування романо-германського права. Відмітні риси та особливості романо-германського права. Органічний зв'язок романо-германського права з давньоримським. Романо-германське право як продукт культури, а не державної влади і політики. Особливості структури романо-германського права, його висока доктринальність і концептуальність.

Тема 5. Джерела права романо-германської правової сім'ї

Зміст. Джерела романо-германського права: поняття, види, основні риси. Класифікація джерел права на первинні і вторинні. Первинні джерела

романо-германського права: Конституція, закон, підзаконні нормативні акти, міжнародні угоди, загальні принципи права. Правові звичаї і їх роль та місце в системі джерел права. Вторинні джерела романо-германського права: правові прецеденти, правова доктрина. Співвідношення між первинними та вторинними джерелами права. Статус і роль правової науки та юридичної практики в правових системах романо-германської правової сім'ї. Основні тенденції розвитку системи романо-германського права в наш час.

Тема 6. Правові системи скандинавських країн

Зміст. Поняття змішанного типу правових систем. Історичний розвиток правових систем скандинавських країн. Підходи до класифікації правових систем Скандинавських країн. Правові системи Скандинавських країн, їх особливості. Джерела права Скандинавських країн.

Тема 7 Правові системи держав Латинської Америки

Зміст. Етапи становлення і розвитку держав латинської Америки. Правові системи держав Латинської Америки, їх особливості. Джерела права держав Латинської Америки. Особливості судової системи.

Розділ 2

Тема 8. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї

Зміст. Витоки і розвиток загального права. Основні періоди розвитку загального права: I період (до 1066 р.) – період звичаєвого права і виникнення загального права; II період (1066-1485 рр.) – етап утвердження загального права; III період (1485-1832 рр.) – час розквіту загального права і розповсюдження його за межі Англії; IV період (з 1832 р. і дотепер), коли відбуваються значні трансформації правової та державної систем Англії. Природа і особливості загального права. Загальне право як «суддівське право». Казуальний характер загального права, домінування правового прецеденту. Своєрідність зв'язку із давньоримським правом. Особливості структури загального права, роль процесуального права і юридичної процедури. Незалежність судової влади, своєрідність судової системи і юридичного процесу.

Тема 9. Джерела права англо-американської правової сім'ї

Зміст. Основні джерела англо-саксонського права. Судовий прецедент як основне джерело права його природа, «ієрархія» судових прецедентів. Закони в системі англо-саксонського права. Поняття закону (статуту) і його місце в системі нормативно-правових актів. Своєрідність кодифікації в країнах загального права. Інші джерела англо-саксонського права: звичаї і правові звичаї, правова доктрина, розум. Розум як суть загального права; розум і принцип верховенства (панування, правління) права.

Тема 10. Особливості правових систем США та країн Співдружності Націй

Зміст. Формування правової системи США. Джерела американського права. Сучасна правова система США, її особливості. Правові системи країн

Співдружності Націй. Особливості правових систем Канади, Австралії та Нової Зеландії. Джерела права країн Співдружності Націй.

Тема 11. Релігійні правові системи

Зміст. Загальна характеристика правових систем релігійного типу. Мусульманське (ісламське) право, його характерні риси. Джерела мусульманського права. Право сучасних мусульманських держав. Індуське право, його характерні риси. Джерела індуського права. Сучасне право Індії. Іудейське (єврейське) право, його характерні риси. Джерела іудейського права. Правова система Ізраїлю. Канонічне право, його характерні риси. Джерела канонічного права. Застосування канонічного права у сучасному світі.

Тема 12. Традиційні правові системи

Зміст. Загальна характеристика правових систем традиційного типу. Правові системи країн Далекого Сходу. Формування правової системи Китаю. Правова система КНР, її джерела. Формування правової системи Японії. Сучасна правова система Японії, її джерела. Правові системи держав Африки.

Тема 13. Правова система України серед правових систем сучасності

Зміст. Особливості становлення правової системи України. Характерні риси правової системи України. Концепції становлення та розвитку правової системи України

Тема 14. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку.

Зміст. Характеристика процесу глобалізації. Попередження і вирішення юридичних колізій. Зближення національних законодавств. Поняття модельних законодавчих актів. Уніфікація правових норм. Поняття і значення міжнародноправової допомоги.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/ п	Назви розділів/змістових модулів і тем	Кількість годин											
		денна форма						заочна форма					
		у с ь о г о	у тому числі					у с ь о г о	у тому числі				
			л	п	з	с	сп		л	п	з	с	сп
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Розділ 1.												

1.	Тема 1. Юридична компаративістика: поняття, предмет, методологія	10	2	2		6	10	2				8
2.	Тема 2. Становлення і розвиток юридичної компаративістики	8	2			6	10					10
3.	Тема 3. Національні правові системи та їх типи	10	2	2		6	10	2				8
4.	Тема 4. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї	10	2	2		6	10		2			8
5.	Тема. 5. Джерела права романо-германської правової сім'ї	10	2	2		6	10					10
6.	Тема 6. Правові системи скандинавських країн	10	2	2		6	10					10
7.	Тема 7 Правові системи держав Латинської Америки	8	2			6	8					8
	Разом за розділом 1	66	14	10		42	68	4	2			62
	Розділ 2											
8.	Тема 8. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї	10	2	2		6	10	2				8
9.	Тема 9. Джерела права англо-американської правової сім'ї	10	2	2		6	10					10
10.	Тема 10. Особливості правових систем США та країн Співдружності Націй	10	2	2		6	10					10
11.	Тема 11. Релігійні правові системи	10	2	2		6	8					8
12.	Тема 12. Традиційні правові системи	9	2			7	10					10
13.	Тема 13. Правова система України серед правових систем сучасності	10	2	2		6	10	2				8
14.	Тема 14. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	10	2			8	9		2			7
	Разом за розділом 2	69	14	10		45	67	4	2			61
	Усього годин	135	28	20		87	135	8	4			123
	ІНДЗ											
	ІНДЗ			-	-	-				-	-	-

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Юридична компаративістика: поняття, предмет, методологія	2
2	Тема 2. Становлення і розвиток юридичної компаративістики	2
3	Тема 3. Національні правові системи та їх типи	2
4	Тема 4. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї	2
5	Тема 5. Джерела права романо-германської правової сім'ї	2
6	Тема 6. Правові системи скандинавських країн	2
7	Тема 7 Правові системи держав Латинської Америки	2
8	Тема 8. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї	2
9	Тема 9. Джерела права англо-американської правової сім'ї	2
10	Тема 10. Особливості правових систем США та країн Співдружності Націй	2
11	Тема 11. Релігійні правові системи	2
12	Тема 12. Традиційні правові системи	2
13	Тема 13. Правова система України серед правових систем сучасності	2
14	Тема 14. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	2
	Разом	28

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Юридична компаративістика: поняття, предмет, методологія	2
2	Тема 3. Національні правові системи та їх типи	2
3	Тема 13. Правова система України серед правових систем сучасності	2
	Разом	6

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Тема 1. Юридична компаративістика: поняття, предмет, методологія	2
2	Тема 3. Національні правові системи та їх типи	2
3	Тема 4. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї	2
4	Тема. 5. Джерела права романо-германської правової сім'ї	2
5	Тема 7 Правові системи держав Латинської Америки	2
6	Тема 8. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї	2
7	Тема 9. Джерела права англо-американської правової сім'ї	2
8	Тема 10. Особливості правових систем США та країн Співдружності Націй	2
9	Тема 11. Релігійні правові системи	2
10	Тема 13. Правова система України серед правових систем сучасності	2
	Разом	20

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 4. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї	2
2	Тема 14. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	2
	Разом	4

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Юридична компаративістика: поняття, предмет, методологія	6
2	Тема 2. Становлення і розвиток юридичної компаративістики	6
3	Тема 3. Національні правові системи та їх типи	6
4	Тема 4. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї	6
5	Тема. 5. Джерела права романо-германської правової сім'ї	6
6	Тема 6. Правові системи скандинавських країн	6
7	Тема 7 Правові системи держав Латинської Америки	6
8	Тема 8. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї	6
9	Тема 9. Джерела права англо-американської правової сім'ї	6
10	Тема 10. Особливості правових систем США та країн Співдружності Націй	6

11	Тема 11. Релігійні правові системи	6
12	Тема 12. Традиційні правові системи	7
13	Тема 13. Правова система України серед правових систем сучасності	6
14	Тема 14. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	8
	Разом	87

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Юридична компаративістика: поняття, предмет, методологія	8
2	Тема 2. Становлення і розвиток юридичної компаративістики	10
3	Тема 3. Національні правові системи та їх типи	8
4	Тема 4. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї	8
5	Тема 5. Джерела права романо-германської правової сім'ї	10
6	Тема 6. Правові системи скандинавських країн	10
7	Тема 7 Правові системи держав Латинської Америки	8
8	Тема 8. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї	8
9	Тема 9. Джерела права англо-американської правової сім'ї	10
10	Тема 10. Особливості правових систем США та країн Співдружності Націй	10
11	Тема 11. Релігійні правові системи	8
12	Тема 12. Традиційні правові системи	10
13	Тема 13. Правова система України серед правових систем сучасності	8
14	Тема 14. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	7
	Разом	61

4.5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Сучасні правові системи» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп’ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація, демонстрування);
 - практичні методи (практичні завдання).
- 2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод проблемного викладу матеріалу;
 - моделювання життєвих ситуацій;
 - мозковий штурм;
 - метод опори на життєвий досвід;
 - навчальної дискусії.
- 3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - усного контролю;
 - письмового контролю;
 - самоконтролю та взаємоконтролю;
 - рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об’єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня

сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Поняття юридичної компаративістики.
2. Об'єкт та предмет юридичної компаративістики.
3. Функції юридичної компаративістики.
4. Структура юридичної компаративістики.
5. Методологія юридичної компаративістики
6. Місце юридичної компаративістики в системі юридичних наук.
7. Основні етапи розвитку юридичної компаративістики.
8. Юридична компаративістика у XX і XXI століттях.
9. Становлення і сучасний стан порівняльно-правових досліджень в Україні.
10. Поняття, риси та структура правової системи.

11. Поняття «правова сім'я».
12. Класифікація та типологія правових систем.
13. Мішані правові системи.
14. Історія становлення романо-германської правової сім'ї.
15. Структура права романо-германської правової сім'ї.
16. Особливості романо-германської правої сім'ї.
17. Джерела права в романо-германській сім'ї, їх види.
18. Нормативно-правові акти в романо- германській правовій сім'ї.
19. Закон як джерело права в романогерманській сім'ї.
20. Загальні принципи в романо-германській правовій сім'ї.
21. Звичай у системі джерел романо-германського права.
22. Доктрина в романо-германській правовій сім'ї.
23. Судова практика в романогерманській правовій сім'ї.
24. Поняття змішаної правової сім'ї та її ознаки.
25. Виникнення та становлення скандинавського права.
26. Система права та особливості юридичної професії у скандинавських правових системах
27. Історичні етапи формування правових систем латиноамериканських держав.
28. Загальна характеристика латиноамериканської групи правових систем.
29. Джерела права у правових системах Латинської Америки.
30. Структура латиноамериканського права.
31. Інтеграційні процеси в Латинській Америці.
32. Особливості судових систем латиноамериканських держав.
33. Особливості англо-американської правової сім'ї.
34. Основні етапи розвитку англійської правової системи.
35. Виникнення та реформування загального права.
36. Загальне право: поняття та особливості.
37. Право справедливості та його співвідношення із загальним правом.
38. Поняття та види джерел англо- американського права
39. Прецедент як джерело права в сім'ї англо-американського права
40. Закон як джерело права в сім'ї англо-американського права
41. Делеговане законодавство в сім'ї англо-американського права
42. Звичай в англо-американському праві
43. Інші джерела англо-американського права
44. Формування правової системи США
45. Сучасна правова система США
46. Правові системи країн Співдружності Націй
47. Загальна характеристика правових систем релігійного типу.
48. Мусульманське (ісламське) право.

49. Індуське право.
50. Іудейське(єврейське) право.
51. Канонічне право.
52. Загальна характеристика правових систем традиційного типу
53. Правові системи країн Далекого Сходу: етапи формування та особливості.
54. Правові системи держав Африки: етапи формування та особливості.
55. Особливості становлення правової системи України
56. Характерні риси правової системи України
57. Концепції становлення та розвитку правової системи України
58. Характеристика процесу глобалізації.
59. Попередження і вирішення юридичних колізій
60. Зближення національних законодавств.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування				Само стійн а робот а	Під сум ков а
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
Теми 1-7	КР 1	Теми 8-14	КР 2		
25	10	25	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	---	---

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
3. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р.
4. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р.
5. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 р.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р.
8. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
9. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р.
10. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.

Основна:

1. Жаровська І. М. Юридична компаративістика: навч. посіб. Львів: Вид-во ЛКА, 2015. 195 с.
2. Мороз С.П. Правничі системи сучасності. Дніпро, 2019. 86 с.
3. Оніщенко Н.М. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності: монографія / Н.М. Оніщенко, О.Г. Варич, Т.І. Тарахонич, О.М. Мельник, О.В. Потехін; ред. Ю. Л. Бошицький; НАН України, Київ. ун-т права. К.: Кондор, 2012. 614 с.
4. Основні правові системи світу: навчальний посібник / В.Д. Гапотій, О.Л. Жильцов, Г.І. Воржевітіна. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019 279 с.
5. Порівняльне правознавство: підручник / за заг. ред. О.В. Петришина; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х.: Право, 2012. 271 с.
6. Порівняльне правознавство: підручник / упоряд.: Бисага Ю.М. та ін. Ужгород; Херсон: Гельветика, 2013. 230 с.

7. Порівняльне правознавство: хрестоматія для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів: навч. посіб. / уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов. Х.: Право, 2016. 1024 с.
8. Правові системи сучасності: навч. посіб. / Ю.С. Шемшученко, О.Л. Богініч, В.Ю. Васецький, К.П. Вовраженцева, С.Д. Гусарєв; ред. Ю.С. Шемшученко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. К.: Юрид. думка, 2012. 490 с.
9. Право Європейського Союзу: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О.К. Вишнякова; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». О.: Фенікс, 2013. 869 с.
10. Трембіцький А.М., Циганюк Ю.В. Порівняльне правознавство: навч.-метод. посіб. 2-ге вид., допов. Хмельницький: ІРД, 2014. 216 с.
11. Юридична компаративістика: навч. посіб. / А.М. Кучук, Ю.С. Завгородня. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 112 с.

Допоміжна

1. Атаманова Н. Сучасні підходи до типології правових систем. *Молодий вчений*. 2024. № 6 (130). С. 137-141.
2. Білозьоров Є.В. Джерела права в державах континентального і загального права: проблеми їх детермінації. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. Серія № 18. Економіка і право : зб. наук. праць. Вип. 22. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. С. 120-127
3. Білорицький Г. Єврейське (іудейське) право: джерела та тенденції розвитку. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 157-162.
4. Богачова Л. Л. Принцип правової визначеності в європейському і національному праві (змістовна характеристика). *Теорія і практика правознавства*. 2013. Вип. 2. С. 74
5. Богачова Л.Л. Вплив права Ради Європи на національну правову систему України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2014. Випуск 28. С. 56-68.
6. Васянович О.А. Правова система Ізраїлю: міжнародний та національно-правовий аспекти. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 4. С. 426-428.
7. Гартман М. Проблеми розуміння єврейської правової системи та основні її ознаки. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 9. С. 109-115.
8. Гуменюк Т.І. Сучасні порівняльно-правові дослідження: основні критерії модернізації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 3. С. 7-11.
9. Кармазіна К.Ю. Особливості джерел загального права. *Науковий вісник Міжнародного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 5. С. 13-17.
10. Колодяжна В.В. Історія формування та сучасний стан

романо-германської правової сім'ї. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 46-53.

11. Корчевна Л.О. Специфічні особливості індуїстського права. *Правова держава*. 2015. № 20. С. 16-21.

12. Крестовська Н.М. Цивілізаційний підхід у порівняльному правознавстві. *Правова держава*. 2016. Вип. 27. С. 443-449.

13. Кучук А.М. Джерела права: міжнародний і теоретико-правовий аспекти. *Альманах міжнародного права*. 2016. Вип. 14. С. 23-30.

14. Кучук А.М. Теоретичні основи правового поліцентризму: монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.

15. Лук'янов Д.В. Канонічне право: поняття та особливості. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2011. Випуск 21. С. 76-83.

16. Місевич С.В. Джерела канонічного права (теоретико-правовий аналіз). автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.01. Одеса, 2005. 19 с.

17. Настасяк Л.Ю., Луць Л.А. Континентальний тип правових систем: наукові інновації дослідження в контексті сучасних реалій. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 2. С. 82-99.

18. Оксамитний В. Сучасні правові системи у компаративістському вимірі. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 392-407.

19. Павліченко Є.В., Голинська М.І. Становлення порівняльного правознавства та порівняльно-правової методології. *Правовий часопис Донбасу* 2019. № 1. С. 18-23.

20. Піх Ю.А. Характерні риси сучасних релігійних правових систем. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 4. С. 75-77.

21. Полонка І.А. Рівень нормативності в правових системах світу: порівняльно-правовий підхід. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 4. С. 537-546.

22. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності : монографія / за заг. ред. Ю. Л. Бошицького. К. : Кондор, 2012. 616 с.

23. Саміло Г.О. «Мусульманське право» та «право мусульманських країн»: питання співвідношення понять. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 5. С. 44-46.

24. Саміло Г.О. Особливості правової системи сучасної Індії. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія. Юридичні науки. 2017. Випуск 5. Том 1. С. 46-49.

25. Ситар І.М., Чорнобай О.Л. Романо-германська правова сім'я: гносеологічні та теоретичні аспекти: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2009. 168 с.

26. Сучасні проблеми порівняльного правознавства : зб. наук. праць / за ред. Ю.С. Шемшученка, Я.В. Лазура; упоряд. О.В. Кресін, М.В. Савчин.

Ужгород: К.: Говерла, 2015. 216 с.

27. Тюріна О.В. Перспективи розвитку порівняльного правознавства. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 19-27

28. Харитонов Р. Ф. Галузева юридична компаративістика: загальнотеоретичне дослідження. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. К., 2020. 208 с.

29. Харитонов Р. Ф. Галузева юридична компаративістика як навчальна дисципліна. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 8. С. 23-25.

30. Харитонов Р. Ф. Порівняльне правознавство і галузева юридична компаративістика: співвідношення і взаємодія. *Публічне право*. 2015. № 2. С. 345-351.

31. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні : монографія. Х. : Право, 2008. 160 с.

32. Чорномаз О.Б. Правовий прецедент як джерело права в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 42-48.

33. Шаганенко В.П. Особливості системи права у романо-германській правовій сім'ї. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 6-1. Том 1. С. 88-91.

5.2. Методичне забезпечення

1. Зеленко І.П. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Сучасні правові системи». ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2024.

2

5.3. Інформаційні ресурси

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Баз українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.

5. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»,

з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене Вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022; №7 від 05.02.2024; №13 від 28.04.2025).